

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VІІ Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026-9>

Атаманюк Зоя Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна.

<https://orcid.org/0000-0001-7299-409X>

СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МИСТЕЦЬКІ ПРОЄКТИ: СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний період можливо назвати часом глобальної інтеграції, саме мислення людей – буденне та наукове – стає іншим. Людина почала оперувати іншими масштабами знань, її цікавлять не тільки явища життя, але і зв'язки, відносини між ними. Усе це вплинуло й на нові взаємини між різними видами мистецтв. Кожний вид мистецтва, ставлячи перед собою завдання відобразити певне коло явищ або подій, користується своїми власними засобами вираження, прагне виявити, посилити та розвинути те, що становить його неповторність, відмінність від інших.

Соціокультурне проектування спрямоване на відтворення та збереження культури шляхом інтеріоризації культурних цінностей минулого в хронотопі соціокультурного середовища, засвоєння культурної спадщини та звернення до неї, тиражування кращих ідей і технологій оптимального існування в сучасній соціокультурній ситуації, сприяння розвитку творчих спілок у сфері культури як основи налагодження міжособистісної взаємодії представників творчих професій, створення соціально-педагогічних, культурних і мистецьких центрів, які поєднують дозвілля, виховні й трудові функції, а також нових високотехнологічних регіональних центрів культурного зростання й точок випереджального розвитку, національно-культурних центрів і цифрових бібліотек [5, с. 47].

Основні фундаментальні принципи соціального проектування розробляли Я. Дітріх, Т. Тіорі, Д. Фрай, П. Хіллош та інші дослідники. На пострадянському просторі перші ідеї про проектування соціальних систем були висловлені в роботах О. Генісаретського, В. Дубровського, І. Ляхова, А. Раппопорта, В. Розіна, Б. Сазонова, Г. Щедровицького. З точки зору соціального управління ці проблеми розглядали В. Афанасьєв, І. Бестужев-Лада, П. Лебедев. Власне теоретичні основи соціального проектування були проаналізовані в роботах Н. Аітова, Г. Антонюка, Н. Лапіна, А. Пригожина, Ж. Тощенко, Н. Харитонова, а також у дослідженнях Ю. Крючкова, О. Яницького й ін. Значний інтерес представляють публікації, присвячені розробці теоретико-методологічних основ

соціокультурного проектування таких науковців, як: Г. Бірженюк, С. Зуєв, А. Марков, Е. Орлова й ін.

Крім того, для того щоб найбільш повно представити розвиток сучасного мистецтва та з'ясувати особливості його презентації в просторі культури, необхідно розглянути цю проблематику в загальному контексті нашої епохи постмодернізму [5, с. 12].

Соціокультурне проектування охоплює сферу інтеракції культури та соціуму, яка відбувається на рівні особистості, соціальної спільноти, регіону, суспільства / спільноти та людства, кожен з яких має власний соціальний, культурологічний і мистецтвознавчий аспекти, зокрема, особистість виступає як носій соціальних ролей і «культурних» якостей, суб'єкт та об'єкт мистецтва; соціальна спільність – соціальний інститут, соціальна група, об'єднана спільними цінностями, та як об'єкт художнього впливу; регіон представлений як адміністративно-територіальна цілісність, носій культурного потенціалу та суб'єкт, який формує мистецький простір; спільнота – це система функціонування різних соціальних інститутів, носій історико-культурної самобутності, мистецької цілісності й автохтонності; людство як сукупність інституційно оформлених етносів та націй, сукупність національних культур і як загальнолюдський мистецький простір.

Соціокультурне проектування – це органічний синтез культурного та соціального аспектів людського буття, який спрямований на розвиток соціуму на засадах інноваційних технологій зі збереженням особливостей національного менталітету й архетипів культури етносу або нації. Воно містить у собі інноваційну та дослідницьку діяльність. Перша полягає в удосконаленні механізму реалізації соціокультурних проектів у суспільстві, натомість друга розкриває проектування як технологію здійснення соціокультурних змін, яка поєднує в собі нормативний і діагностичний підхід. Така комбінація дозволяє розробити модель «належного / референтного» відповідно до наявних принципів, проаналізувати співвідношення проблеми з її вирішенням, розкрити альтернативні шляхи досягнення поставленої мети, а також визначити часові параметри реалізації соціокультурного або мистецького проекту з огляду на соціально-політичні, економічні та культурні умови розвитку суспільства.

Аналізуючи соціокультурних проект, виділяють його тверду (hardware) і м'яку складові (software). Перша містить у собі будівлі (наприклад музеї, арт-центри, галереї, виставки, яких в Україні налічують понад п'ять тисяч), друга – освітні програми, регіональні проекти, культурні події, фестивалі, міжнародні мистецькі конкурси. Остання, завдяки своїй гнучкості, здійснює ефективний вплив на формування культурної ідентичності особистості та спільноти, а також відіграє провідну роль у вихованні та відновленні національної пам'яті народу.

Таким чином, соціокультурне проектування спрямоване на відтворення й збереження культури шляхом інтеріоризації культурних цінностей минулого в хронотопі соціокультурного середовища, засвоєння культурної спадщини та звернення до неї, тиражування кращих ідей і технологій оптимального існування в сучасній соціокультурній ситуації, сприяння розвитку творчих спілок у сфері

культури як основи налагодження міжособистісної взаємодії між представниками творчих професій, створення соціально-педагогічних, культурних і мистецьких центрів, які поєднують дозвілля, виховні й трудові функції, а також нових високотехнологічних регіональних центрів культурного зростання й точок випереджального розвитку, національно-культурних центрів і цифрових бібліотек [5, с. 67].

У сучасній Україні соціокультурне проектування перебуває в динамічному розвитку. З'являється багато різноманітних культурно-мистецьких проєктів, націлених на просвітницьку й інноваційну діяльність, наприклад виставко-музейний проєкт «Мистецький арсенал» (державне фінансування) і Культурний Проєкт (недержавне фінансування, засновник Наталія Жеваго). Відбувається розвиток аналогічних проєктів у Харкові, Львові, Одесі, Дніпрі, однак більшість із них має недержавне фінансування.

Одним з головних завдань культурної політики є налагодження державної підтримки соціокультурного проектування в суспільстві як основи для виховання майбутнього покоління громадян з чітко визначеною культурною та національною ідентичністю, що забезпечить подальше зростання культурного потенціалу нації.

Соціокультурне проектування сучасного періоду, який називають часом постмодерну, не може не зазнати суттєвих змін відповідно до основних тенденцій і парадигм епохи. Постсучасний соціокультурний проєкт – це елемент своєрідної ризику, яка складається із мозаїчного розмаїття індивідуальних, соціальних і мистецьких практик, які у своїй багатогранній єдності становлять складну палітру самореалізації суспільства, індивіда та культури. У такому випадку соціокультурний проєкт у культурі постмодерну можливо розглядати як сукупність способів буття людини, як утілення акту творення образу буття людини в культурному часопросторі. Для розуміння феномену соціокультурного проектування постсучасності насамперед необхідно проаналізувати становлення наукової думки епохи постмодерну та соціокультурне середовище, що характеризує унікальність нашого часу.

У роботі Ж.-Ф. Ліотара «Стан постмодерну» започатковано використання понять постмодерн і постмодернізм як філософських категорій, а сам «постмодернізм став претендувати на роль концепції, що виражала неповторність культурної ситуації останніх десятиліть ХХ ст.» [1, с. 4]. Увага сучасної науки до феномену постмодернізму пов'язана з прагненням зрозуміти й інтерпретувати тип культури, який розвивався протягом ХХ ст., чітко проявив себе в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. і являє собою найбільш адекватний часові вираз інтелектуального й емоційного сприйняття епохи [2]. Сьогодні постмодернізм розглядають як специфічну філософію культурної свідомості й самосвідомості сучасності.

Постмодернізм як «філософія пануючого умонастрою» являє собою відображення фрагментарності культурного досвіду ХХ ст. та сучасності. Для нього характерна абсолютизація розпаду колишньої ціннісної системи. Ж. Дерріда [4] охарактеризував основну тенденцію європейської культури,

основний спосіб мислення як логоцентризм, що виявляється в прагненні в усьому знайти сенс і першопричину, нав'язати всьому впорядкованість. Оцінюючи сучасний стан філософії як кризовий у зв'язку з вичерпанням її класичних форм, Ж. Дерріда бачить вихід у деконструкції як нового методу, який дозволить розширити горизонти філософської думки.

Сьогодні особливу роль набуває дослідження структурних зв'язків видовищних мистецтв, таких як: театр, кіно, телебачення, естрада, в основі яких – синтез. У синтетичних мистецтвах шляхом синтезу різних мистецтв створюється якісно нове єдине художнє ціле. Потреба в синтетичних мистецтвах як найбільш універсальних художніх формах викликала до життя нові засоби створення синтетичних художніх образів, які максимально впливають на глядача. Так, у театрі утвердилося прагнення до створення синтетичних вистав (що з'єднують у спільному ритміко-пластичному та просторовому полі драму, музику, поезію і хореографію), до більш повного втілення духовного світу сучасної людини, до яскравої ідейної цілеспрямованості масового видовища. Взаємодія стала художньою реальністю, особливістю внутрішньої структури сучасної культури. У міру подальшого розвитку мистецтва потреба в синтезі як найбільш оптимальному й універсальному способі впливу на глядача стає реалією мистецтва сьогодення.

Мистецький виставковий проект як синтетична форма художньої практики набуває все більшої популярності й актуальності в умовах сучасної культури. Виявлення й аналіз принципів взаємодії різних видів мистецтва в єдиному художньому просторі культурно-мистецького комплексу необхідно здійснювати з опорою на поняття фестиваль, синтез мистецтв [3, с. 3-8].

Мистецтво необхідно розглядати не тільки як «один із засобів спілкування між людьми», а значно ширше: «мистецтво є громадська техніка почуття, знаряддя суспільства, за допомогою якого воно залучає в коло соціального життя найбільш інтимні та найбільш особисті сторони нашого існування» [7, с. 120]. У русі художньої еволюції творчість втрачає універсальний характер і стає самостійним видом діяльності, що охоплює широкий спектр різноманітних людських функцій: суспільну, ідеологічну, політичну, релігійну, пізнавальну, естетичну. Твір мистецтва стає об'єктом дослідження, у якому сфера пізнання в мистецтві постає сторінками самопізнання. Аналогічно й форми показу мистецтва змінюють свої обриси, стаючи активним елементом психологічного й естетичного впливу на людську свідомість. При цьому цілі впливу можуть бути різними залежно від мети проекту.

Список використаної літератури

1. Lyotard J.-F. La condition postmoderne: Rapport sur savoir. P.: Galilee, 1979. 109 p.
2. Акімов Д.І. Маркетинг мистецтва та інтегровані маркетингові комунікації (реклама, стимулювання збуту, паблік рилейшнз). Альманах «Культура і сучасність». Київ: 2019, № 1. С. 61-67.

3. Акімов Д.І. Основні функції музеїв у контексті маркетингу мистецтва. *Мистецтвознавчі записки. зб. наук. праць.* № 36. Київ, 2019. С. 3-8
4. Дерріда Ж. Письмо та відмінність. Київ : Основи, 2004. 602 с.
5. Івановська Н. В., Шульгіна В. Д., Яковлев О. В. Соціокультурне проектування в мистецтві: теорія та практика : підручник. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2018. 196 с.
6. Чернець В. Україна: динаміка культуротворчих процесів: [монографія]. Київ: ДАКККиМ, 2002. 175 с.
7. Яковлев О. Зміст соціокультурного проектування в інформаційну добу: досвід Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. *Культура України. Серія: Культурологія* : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2016. Вип. 52. С. 201–212.

Борінштейн Євген Русланович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Калаєва Каміла Севастянівна, магістрантка першого року навчання ОНП «Філософія бізнесу та соціокультурних практик» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

ТЕОРІЯ І СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА LIBERAL ARTS: ЯКІСНА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ринок праці, бізнес та економіка трансформуються. У постіндустріальному світі роль основного драйвера розвитку беруть на себе інновації; але самі по собі, у відриві від інших процесів суспільства, вони нежиттєздатні. Тому технологічні інновації доводиться комбінувати з освітою, культурою, мистецтвом, дизайном та іншими сферами життя людини. Цим і займається освітня система: у всьому світі зростає попит на ліберальну освіту, також відоме як Liberal arts.

Гуманітарна освіта (від лат *liberalis* «вільний» та *arts* «мистецтво чи принципова практика») [1] — це традиційний академічний курс у західній вищій освіті, який охоплює природничі та формальні науки, соціальні науки, мистецтво та гуманітарні науки [2]. У контексті гуманітарних наук термін «мистецтво» розуміється скоріше як набутий навик, ніж конкретно образотворче мистецтво. Гуманітарна освіта може стосуватися навчання за програмою гуманітарної освіти або університетської освіти загалом. Такий курс навчання відрізняється від курсів, які носять переважно професійний, технічний або релігійний характер [3].

Термін «гуманітарні науки» в контексті освітньої програми сходить до античності, але його значення значно змінилося, в основному за рахунок

*Цілина Д. М.,
Солдатенко О. І.* ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РИНКУ: ДЖЕРЕЛА ТА МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ 143

*Шакіна М. П.,
Петінова О. Б.* СОЦІАЛЬНІ ТА ІНКЛЮЗИВНІ ПРОЄКТИ «МИСТЕЦТВО БЕЗ БАР'ЄРІВ» 146

Швець С. Л. ДЕЕРФАКЕ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАГРОЗА ЦИФРОВІЙ БЕЗПЕЦІ ТА ДЕМОКРАТИЧНИМ ПРОЦЕСАМ 148

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЦІННОСТЕЙ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ

Анісімов О. О. АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЖИТТЄВОГО УСПІХУ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ 151

*Лькевич Є.,
Перванчук Г.,
Нівня Г.а* ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ 153

Йорж Р.А. ВПЛИВ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ НА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ 156

*Крохмаль О. М.,
Лісеєнко О. В.* ЦІННІСНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ 158

*Мормуль В. В.
Нівня Г. О.* РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СЛІДЧОГО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ 160

*Сухобрус А. А.,
Атаманюк З. М.* ЧИ МАЄ ЛЮДИНА ПРАВО НА СМЕРТЬ? 162

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Атаманюк З. М. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МИСТЕЦЬКІ ПРОЄКТИ: СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 165

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52